

INFORMACIJOS

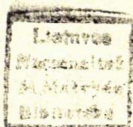
Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland, e.V.

684 Lampertheim - Hüttenfeld

Romuva

Telefon (06256) - 22

Nr. 6 (113) 1969 birželio 30

Šis leidinys leidžiamas
rankraščio teisėmis. Pasi-
naudojant jo žinomis, maloni-
niai prašoma nurodyti šaltinį.

BENDRUOMENĖS DARBUOTOJŲ SUVAŽIAVIMAS-SEMINARAS

Ne be reikalo, tur būt, sakoma, jog Romuva yra Vokietijos, o gal ir Europos lietuvių gyvenimo centras. Čia įsikūrusios dvi svarbios mūsų institucijos - Vokietijos Lietuvių bendruomenės valdyba ir Vasario 16 gimnazija. Jų "pajudėjimas" birželio 13-15 dienomis sutraukė Romuvą apie 400-500 tautiečių. Čia jie dirbo, pramogavo ir meldėsi.

Vokietijos Lietuvių bendruomenės valdyba birželio 13-15 sukvietė Bendruomenės darbuotojų, savo įgaliotinių prie atskirų Vokietijos kraštų vyriausybių ir vargo mokyklų mokytojų suvažiavimą-seminarą, o Vasario 16 gimnazija birželio 14 pateikė suvažiavimo dalyviams ir savo kviestiams ir nekviestiems svečiams plačią ir įvairią Joninių programą. Tai buvo akivaizdi darnaus tų dviejų institucijų darbo ir sutarimo demonstracija.

Į suvažiavimą atvyko ir užsiregistravo 45 asmenys. Atstovus atsiuntė 21 apylinkė: Dortmundas, Weinheimas, Stuttgartas, Osnabrūckas, Burgsteinfurtas, Mainzas, Pinnebergas, Hannoveris, Bielefeldas, Miesau, Bocholtas, Kaiserslauternas, Schwetzingenas, Romuva, Darmstadtas, Rastattas, Bona-Kölnas, Hamburgas, Hagenas, Düsseldorfas ir Saaras. Atvyko įgaliotiniai prie 7-ių Vokietijos kraštų vyriausybių: Žem. Saksonijos, Baden-Württembergo, Nordrhein-Westfalijos, Saaro, Rheinland-Pfalzo, Bavarijos ir Hesseno. Dalyvavo tik viena - Memmingeno vargo mokyklos - mokytoja.

Seminaras pradėtas punktualiai - birželio 13 d. 19 val. Jį atidarė Vokietijos LB Valdybos vicepirmininkas kun. Br. Liubinas, kuriam Valdyba buvo pavedusi vadovauti organizaciniam suvažiavimo darbams. Jis pasveikino dalyvius ir išreiškė viltį, kad jie savo pranešimuose ir diskusijose pateiks vertingų įtaigų ateities darbams. Romuvos šeimininkas Vasario 16 gimnazijos direktorius V. Natkevičius palinkėjo seminarui darbingos nuotaikos ir gerų vaisių.

Iš tikrųjų nuotaika buvo darbinga: tiek pranešimai, tiek diskusijos vyko sklandžiai, be nereikalingų ginčų. Birželio 13 posėdis užtruko iki nakties. Tą vakarą pranešimus apie apylinkių, įgaliotinių ir vargo mokyklos veiklą spėjo padaryti visi dalyviai. Pranešimų eilę pradėjo

1. R o m u v o s apylinkės pirmininkas vyr. mokyt. Sal. Antanaitis. Jis painformavo, kad 1968 apylinkės narių skaičius beveik padvigubėjo; visi buvusieji nariai užpildė pareiškimus, kuriais patvirtino

savo pageidavimą ir toliau pasilikti pilnateisiais Bendruomenės nariais. Visi nariai sumokėjo solidarumo įnašus, iš kurių su Kr. valdyba atsiskaityta. Visi pilnateisiai nariai gavo nario knygeles. Labai tvarkingai buvo pravesti rinkimai į Kr. tarybą, balsavimo metu pakviečiant stebėtojus iš suinteresuotų grupių. Suruošta išvyka į Tarptautinę knygų parodą Frankfurte, į vaidinimą Mannheimo teatre, aplankyti tautiečiai, gydomi Wieslocho psichiatrinėj ligoninėj. Apylinkė veikia jau 15 metų ir šiemet ji minės pusantro dešimtmečio sukaktį. Visą laiką jai primininkauja mokyt. Antanaitis. Platesniems kultūriniais užmojams trūksta pinigų. Nusiskundė, jog yra narių, kurie niekad neatvyksta į susirinkimus. Kai kurie nariai gyvena toli už apylinkės ribų. Įtaigojo, jog didesnius atlyginimus gauną asmenys turėtų mokėti ir didesnius solidarumo įnašus.

2. D o r t m u n d o apylinkės vardu kalbėjo jos sekretorius E. Lukošaitis. Jis nurodė, kad oficialiai Dortmundundo apylinkė atsistieigė praeitų metų gale, nors niekad nebuvo nustojusį veikti: visą laiką buvo bendradarbiaujama su kitomis tautybėmis, ruošiant įvairias demonstracijas, parodas, paskaitas ir t.t. 1966 spalio 28 ir 29 buvo suruošta ukrainiečių, lietuvių ir estų liaudies meno dirbinių paroda, 1967 gegužės 20 suorganizuota Bunte Illustrierte redaktoriaus paskaita apie vokiečių žurnalistų kelionę po Pabaltijį (rodytos skaidrės), prisidėta prie lenkų, ukrainiečių, lietuvių ir kt. spaudos parodos surengimo 1968 spalio 12-14, aktyviai dalyvauta Tautų dienos demonstracijoje (žr. atskirą aprašymą) 1969 gegužės 24-25 ir t.t. Apylinkė turi tik 8 pilnateisius narius, nors lietuvių Dortmundunde gyvena apščiai.

3. M a i n z o apylinkės pirmininkas diplom. ekon. J. Matulaitis pranešė, kad ši apylinkė, veikusi 10 metų 4204 LS lietuvių kuopos ribose, 1964 sustabdė savo veiklą kai amerikiečiai likvidavo tą kuopą. Apylinkė buvo atkurta 1968 pradžioje buv. ir dabartinio pirminko Matulaičio, maj. Černiaus ir kapt. Kriščiūno iniciatyva. Dabar jai priklauso 33 pilnateisiai nariai, išsisklaidę apie 60 km spinduliu. Tarpusavio santykiai geri. Narių tarpe yra 4 kūrėjai-savoriai, nemaža inteligentinių pajėgų ir net akademikų. Materialinė būklė gera, solidarumo įnašus sumoka. Susirinkimai lankomi vidutiškai. Kiekvieną trečiąjį mėnesio sekmadienį įvyksta lietuviškos pamaldos. Ruošiami įvairūs minėjimai. Kr. valdyba šiemet Mainze suruošė centrinių Vasario 16 minėjimą, prie kurio pasisekimo prisidėjo ir vietos apylinkė. Nariai dosniai atidarė savo kišenes įvairiems tikslams - Kr. valdybos Informacijoms leisti, Tautos fondui, Erdm. Simonaičio paminklo statymui, Vasario 16 gimnazijai. Apylinkės valdyba pasiryžusi padidinti narių skaičių, paįvairinti lietuviškas pamaldas ir minėjimų programas, įsteigti vargo mokyklą, centralizuoti lietuvių kapus Mainze ir t.t.

Čia pirmininkavimą perėmė Kr. valdybos pirmininkas J. K. Valiūnas.

4. M i e s a u apylinkės veiklą apibūdino jos sekretorius J. Venys. Apylinkė atkurta š. m. vasario 16. Dėl negausaus narių skaičiaus (jų yra 14) sunku išvystyti gyvesnę veiklą. Šeimos raginamos siųsti savo vaikus į Vasario 16 gimnaziją ir vaikų stovyklą. Vienas šių metų Vasario 16 gimnazijos absolventų yra Miesau apylinkės nario sūnus.

5. B u r g s t e i n f u r t o apylinkės pirmininkas Žiemelis nusiskundė, kad nepasiseka surasti mokytojo, nors vargo mokyklai mokinių yra. Apylinkė turi 11 pilnateisių narių, kurie moka solidarumo įnašus, skaito lietuvišką spaudą.

6. P i n n e b e r g o apylinkės pirmininkė Berentienė painformavo, jog apylinkė turi tik 7 narius. Savarankų vieneta sudaro dėl to, kad

prisijungus prie Hamburgo, būtų nustota dabar gaunamos piniginės paramos iš Schleswig-Holsteino vyriausybės kultūriniais reikalams. Veikla ribojasi asmeniniais susitikimais.

7. O s n a b r ū c k o apylinkės pirmininkas V. Žaliukas nusiskundė, kad nuo bendruomeninės veiklos šalinasi raštingieji. Nariai moka solidarumo įnašus, iš kurių atsiskaitoma su Kr. valdyba. Turėta nemaža vargo su rinkimų į Kr. tarybą pravedimu, atliekant įvairius formalumus, bet kai kam vis negerai. Reikalinga didesnė parama iš Kr. valdybos. Dėkoja už siuntinį Informacijų.

8. S c h w e t z i n g e n o apylinkės pirmininko M. Miniausko pranešimas buvo vienas optimistiškiausių. Apylinkė įsikūrė 1951 kai iš Darmstadto atsikėlė į Schwetzingeną 8591 LS inžinerijos lietuvių kuopa. Apylinkę sudaro daugiausia kuopos nariai. Kai kuopoje sumažėjo lietuvių skaičius, mažėja ir apylinkės narių skaičius. Dabar yra 47 nariai. Minėjimai ir kiti renginiai ruošiami kartu su kuopa, kuri padengia didžiąją išlaidų dalį. Pilnateisiai nariai susimoka solidarumo įnašus ir dosniai aukoja lietuviškiems reikalams. Vasario 16 gimnazijai įvairiomis progomis paaukota 14.267,96 DM. Iš viso lietuviškiems reikalams suaukota 33.393,59 DM.

9. R a s t a t t o apylinkės pirmininkas J. Rugullis prašė, kad Kr. valdyba daugiau paremtų jų veiklą pinigais ir kultūrinėmis priemonėmis. Apylinkė veikia nuo 1960. Turėjo 38 narius, beliko 20, daugiausia amatininkai ir darbininkai. Sunku surinkti solidarumo įnašus.

10. S t u t t g a r t o apylinkės pirmininko K. Šimanausko teigimu, apylinkė įsikūrė 1949 metais, todėl šiemet bus minimos 20-osios metinės. Ją sudaro dviejų rūšių nariai: pilnateisiai ir nepilnateisiai. Pirmųjų yra 56, antrųjų 55. Pirmieji sumoka apie 500,--DM solidarumo įnašų, antrieji sudeda 1.000,--DM su viršum aukų. Pastarieji taip pat dalyvauja kultūrinėje veikloje ir leidžia savo vaikus į vargo mokyklą. Lėšas sudaro vokiečių vietos valdžios ir BALFO parama bei tautiečių įnašai. Apylinkės ribose veikia net 5 lietuvių organizacijos, kurios palengvina bendruomeninę veiklą. Pažadėjo remti centrinius Bendruomenės organus. Vargų mokyklą lanko 23 vaikai. Paskutiniu metu labai pagyvėjo kultūrinė veikla: ruošiami daug minėjimų, švenčių, dienų, pagerbimų ir pobūvių. Leidžiami du biuletiniai - apylinkės ir katal. parapijos. Kėlė klausimą, ar nereikėtų Bendruomenės organizacinės reformos, kuri įgalintų silpnėnes apylinkes gauti paramą iš stipresniųjų ir glaudžiau bendradarbiauti. Siūlė mokytis iš daromų klaidų, konkrečiai - iš sukkelto triukšmo dėl praeitų rinkimų į Kr. tarybą.

11. H a n n o v e r i o apylinkės suvažiavime atstovavo V. Šukys. Trūksta jaunimo. Apylinkė turi 15 pilnateisių narių, kurių jauniausias 45 metų amžiaus. Yra tautiečių, kurie nestoja į Bendruomenę pilnateisiais nariais, bet padeda dirbti ir finansiškai remia. Ruošiami Vasario 16 minėjimai ir kiti renginiai.

12. B o c h o l t o apylinkės veiklą pranešė jos pirmininkas J. Gulbinas. Tautiečių materialinė būklė gera - daugelis turi savo namus bei automobilius, bet lietuviybė merdi, nes daug mišrių šeimų. Visi solidarumo įnašai persiunčiami Kr. valdybai, nepasiliekant sau nieko. Saviems reikalams turima atskira kasa. Apylinkė turi tik 10 pilnateisių narių. Šiuo metu rūpinamasi įsteigti vargų mokyklą, kuriai mokytoją jau surasta.

13. K a i s e r s l a u t e r n o apylinkės pirmininkas Vyt. Stončius painformavo apie paskutiniųjų dviejų metų veiklą. Apylinkė turi 77 pilnateisius narius, kurie gyvena plačiai išsisklaidę. Bran-duolį sudaro 8593 LS lietuvių kuopa. Leidžiamas biuletinis, kuris

padeda palaikyti ryšius su toliau gyvenančiais nariais. Socialinių rūpesčių nedaug. Įvairiais reikalais žmonėms daug padeda vietos kun. Br. Liubinas. Įvairius renginius finansiškai paremia kuopa. Tautiečiai juos noriai lanko. Jaunimo nedaug, daugiau mokyklinio amžiaus vaikų. Reikėtų steigti vargo mokyklą, bet sunku gauti mokytoją. Į Vasario 16 gimnaziją kasmet stoja po kelis mokinius. Nariai uoliai naudojami kuopos knygynu, per kuopą užsakomais laikraščiais, kurių skaičių kun. Liubinas padidina dar ir savo asmeniniais. Veikia Vasario 16 gimnazijai remti būrelis. Visi nariai sumoka solidarumo įnašus.

14. **W e i n h e i m o** apylinkės pirmininku po Erdm. Simonaičio mirties išrinktas A. Žolynas. Jis papasakojo, kad apylinkė įkurta 1955. Buvo gausi nariais, bet dabar liko tik 14. Naujoji valdyba pasiryžusi padidinti jų skaičių. Buvę stengtasi kiekvieną narį aplankyti, bet dėl lešų stokos lankymą reikėjo nutraukti. Apsiribojama metiniais narių susirinkimais bei viena kita pusiau oficialia sueiga. Į vaikų vasaros stovyklą Romuvoje bus pasiūsta bent 10 vaikų.

15. **D a r m s t a d t o** apylinkės pirmininkas Arm. Lipšys nusi-skundė, kad veikla sunki. Kuopos vyrai, kurie sudaro apylinkę, nerodo daug intereso visuomeniniams reikalams. Apylinkė įsteigta 1967. Suruošiamas vienas kitas minėjimas, aukojama gimnazijai, Simonaičio paminklui, Liet. raudonajam kryžiui.

16. **B o n n o s - K ū l n o** apylinkės pirmininkas ^{K. Dikšaitis} pateikė šiuos veiklos duomenis. Narių skaičius - 56, nors į renginius atsilanko iki pusantro šimto tautiečių. Sudėtis: atžalynas iki 30 metų - 20, nuo 30 iki 50 m. - 24 ir 50 m. su viršum - 12. Mažasis atžalynas: iki 10 metų - 12, nuo 10 iki 16 m. - 12. Jam bus steigiama vargo mokykla. Nariai aktyviai dalyvauja apylinkės darbuose. Ieškoma naujų formų minėjimams ir kitiems renginiams, siekiant padaryti juos įdomesniais. Trūksta kultūrinės veiklos priemonių - skaidrių, muzikos plėkštelių. Veikia Jaunimo sekcija, kuri turi suorganizavusi kvartetą ir organizuoja tautinių šokių ratelį. Apylinkė turi daug knygų, bet nėra kas jas tvarko. Palaikomi glaudūs ryšiai su Krašto valdyba, kitomis apylinkėmis ir net Belgijos lietuviais. Darniai bendradarbiaujama su Kr. valdybos įgaliotiniu prie Nordrhein-Westfalijos vyriausybės G. Šimkevičium ir kitais.

17. **B i e l e f e l d o** apylinkės pirmininkas J. Švažas papasakojo, kad anksčiau apylinkė buvo didesnė, bet ir dabar dar turi apie 40 narių, kurių skaičius didinamas. Tarpusavio sugyvenimas geras. Sunku išrinkti solidarumo įnašus.

18. **H a m b u r g o** apylinkės veiklą pranešė pirmininkas J. Valaitis. Apylinkei priklauso 41 pilnateisis narys. Iš vokiečių įstaigų beveik jokios paramos nesulaukiama. Savais ištekliais organizuojami minėjimai, pasilinksminimai, švenčiamos tautinės šventės. Nėra vargo mokyklos, kurion mokiniai rinktųsi kiekvieną savaitę, tačiau vaikai įtraukiami į minėjimų programų paruošimą ir tuo būdu lavinami. Siūlė savaitgalio mokyklėlėms surasti kitą vardą, tik nevadinti vargo mokyklomis. Hamburgo apylinkė šiemet švęs dvidešimtmečio sukaktį.

19. **H a g e n o** apylinkės pirmininkas L. Vilčinskas pažymėjo, jog apylinkei priklauso 36 pilnateisiai nariai ir 34 jų šeimų nariai. Daugumas gyvena gerai, lanko susirinkimus ir įvairius renginius. Nuo š.m. pradėjo veikti vargo mokyklėlė, kurią lanko 11 vaikų, mokytojauja Budvetis. Yra daugiau lietuvių, kurie galėtų priklausyti Bendruomenei, bet nuo jos šalinasi.

20. **M e m m i n g e n o** apylinkė narių skaičiumi didžiausia visoje Vokietijoje. Vietoje pranešimo, vargo mokyklos mokyt. Ž. Pagels perskaitė pirmininko t. Kl. Zalalio laišką, kuriuo aiškinama, kodėl at-

sisakyta nuo vykimo į suvažiavimą ir siuntimą pranešimo. Į suvažiavimą buvo atvykęs apylinkės valdybos narys jaunimo reikalams M. Dresleris.

21. D ū s s e l d o r f o apylinkės pirmininkas M. Valaitis pasidžiaugė, kad pavyko atgaivinti apylinkę. Siūlė, kad apylinkės daugiau dėmesio kreiptų į senelius ir vienišus tautiečius.

22. M ū n c h e n o apylinkės pirmininkas A. Brakauskas atsiuntė pranešimą raštu, kuriame sakoma, jog apylinkė turi 49 pilnateisius narius. Šis skaičius galėtų būti žymiai didesnis, jei tautiečiai paklaustyti Bendruomenės veikėjų raginimo. Apylinkė persitvarkė pagal naująją statutą. Surošė iškilmingus Lietuvos nepriklausomybės atstatymo ir kariuomenės įkūrimo 50-ųjų metinių minėjimus, pagerbė motinas, suorganizavo Kalėdų eglutę, su jaunimu atšventė Vasario 16 tvarkingai pravedė rinkimus į Kr. tarybą. Visi nariai sumoka solidarumo įnašus.

Po apylinkių pirmininkų bei atstovų pranešimų sekė Kr. valdybos įgaliotinių prie įvairių Vokietijos kraštų vyriausybių pranešimai.

1. Įgaliotinis prie Ž e m . S a k s o n i j o s (Niedersachsen) vyriausybės V. Šukys painformavo, kad tame krašte veikia 5 apylinkės: Hannoverio, Osnabrūcko, Bad Zwischenahno, Lebenstedto-Salzgitter ir Diepholzo (pastaroji Kr. valdyboje neregistruota). Trūksta inteligentinių pajėgų. Juo blogiau, kad nėra ir prieauglio: jaunimas nelanko kultūrinių lietuvių renginių, neskaito lietuviškos spaudos. Nors nusiskundė, kad trūksta lėšų, kad labai sunku jų gauti iš vietos įstaigų, bet iš pateiktų duomenų matyti, kad Žem. Saksonijos vyriausybė Bendruomenės darbus remia. Per pastaruosius 5-rius metus ji yra davusi lietuviškų laikraščių užsakymui 1.460,--DM, Kalėdų eglutėms suruošti bei dovanoms pirkti 2.026,15 DM, kultūriniais reikalais, kaip tautinių švenčių minėjimams, kultūros dienų rengimams ir pan. - 3.320,--DM. Be to, Bad Zwischenahn apylinkė gauna paramos ir iš Oldenburgo įstaigų. Apie gaunamą paramą painformuojama ir Kr. valdyba.

2. Kr. valdybos įgaliotinė B a d e n - W ū r t t e m b e r g e yra Z. Glemžienė. Suvažiavime jos vardu pranešimą padarė J. Glemža. Iš Stuttgarto apylinkės pirmininko Šimanausko pranešimo matyti, kad ši apylinkė gauna iš savo krašto vyriausybės žymią paramą. Gaila, kad ta parama iki šiol nepasinaudojo kitos Baden-Württembergo krašte veikiančios apylinkės. Krašte gyvena apie 900 lietuvių. Reiktų pasistengti, kad visi būtų įjungti į Bendruomenę. Kylant materialinei gerovei, žmonės vis labiau užsidaro savo kiaute. Reiktų daugiau bendradarbiauti su mūsų kaimynais latviais, estais, gudais, lenkais ir kitomis tautomis.

3. Kr. valdybai atstovauti prie N o r d r h e i n - W e s t f a l i j o s vyriausybės sudarytas kolegialus 3-jų asmenų organas iš A. Blinkevičiaus, L. Vilčinsko ir G. Šimkevičiaus (pirmininkauja pastarasis). Pranešimą seminare padarė Šimkevičius. Naujieji įgaliotiniai darbą pradėjo praėjusių metų pabaigoje, Nordrhein-Westfalijos Darbo ir socialinių reikalų ministerijoje prisistatė š.m. sausio 23. Kovo 23 Dūseldorfe sušauktas apylinkių vadovų susirinkimas, kuriame dalyvavo 18 asmenų. Susipažinta, pasitarta bendruomeninės veiklos klausimais. Ministerijoje patirta, kad nebus teikiama parama atskiroms apylinkėms, o finansuojami renginiai viso krašto mastu. Pamažu gyvėja to krašto apylinkių veikla. Didelis dėmesys kreipiamas į jaunimo organizavimą, vargo mokyklų steigimą. Ruošiamas to krašto lietuvių vaikų vasaros stovykla, kurioje dalyvauja 54 vaikai. Pinigai tam reikalui jau gauti iš ministerijos. Numatoma surengti tautos šventė Dūseldorfe.

4. Kr. valdybos įgaliotinis S a a r o krašte yra kun.Br.Liubinas. Krašte veikia tik viena apylinkė. Vyriausybė lietuvių veiklos neremia, nes visi nariai yra vokiečių piliečiai. Vasario 16 gimnazijoje iš Saaro krašto mokosi 4 lietuvių vaikai.

5. Kr. valdybai prie Rheinland-Pfalzo vyriausybės atstovauja taip pat kun.Br.Liubinas. Jis pranešė, kad krašte veikia 3 apylinkės: Kaiserslauterno, Mainzo ir Miesau. Reikėtų įsteigti dar vieną Bad Kreuznache, kur gyvena daug lietuvių. Krašto vyriausybė lietuvių veiklos neremia, nes iki šiol buvo išsiverčiama savais ištekliais. Tik šių metų centrinio Vasario 16 minėjimo organizavimui Mainze paskyrė 500,--DM. Daug lietuvių šeimų savo vaikus leidžia į Vasario 16 gimnaziją mokytis (net 22). Iš trijų šių metų gimnazijos absolventų net du yra šio krašto gyventojai.

6. Įgaliotinė prie B a v a r i j o s krašto vyriausybės iki šiol buvo E.Rugienienė. Jai atsisakius, paskirtas stud.M.Landas. Savo pareigų eiti dar nepradėjo, tai ir suvažiavimui neturėjo ką pranešti.

7. Įgaliotinio vieta prie H e s s e n o krašto vyriausybės buvo trejetą metų neužimta. Dabar į ją paskirtas tėv.Alfonsas Bernatonis. Šiomis dienomis jis pradeda eiti savo pareigas.

Visos Vokietijos Lietuvių bendruomenės institucijos vis didesnę dėmesį kreipia į V A R G O M O K Y K L A S . Vis tvirčiau įsitikinama, kad jos lems lietuviybės išlaikymą ar žlugimą. Todėl apylinkės, iki šiol jų neturėjusios, stengiasi suorganizuoti.

Suvažiavime dalyvavo tik M e m m i n g e n o vargo mokyklos mokytoja Ž.Pagels-Povilavičiūtė. Jos pranešimas buvo trumpas: į pamokas susirenka 10 vaikų, visiškai nemokančių lietuviškai. To nepaisant, buvo prisidėta prie Kalėdų eglutės ir Motinos dienos programų paruošimo. Mokyklėlė veikia nuo 1968 spalio 1.

-- x --

Birželio 14 posėdy pranešimus padarė Kr. valdybos nariai. Pirmasis kalbėjo p i r m i n i n k a s J o n a s K . V a l i ū n a s apie Bendruomenę ir jos tikslus. Jis priminė LB kūrimosi metus po 2-jo pasaulinio karo kai keliasdešimt tūkstančių atvežtų ar pabėgusių lietuvių pergyveno Vokietijoje tikrai sunkius laikus. Dauguma jų, gyvendami stovyklose, neretai vienam kambary kelios šeimos, atsiskyre antklodėmis vieni nuo kitų, šelpiami įvairių organizacijų, susirūpinę laukė ką atneš rytojus. Tokiomis sąlygomis įsikūrusi jauna LB savo tikslu pasistatė savitarpio socialinę bei kultūrinę paramą ir globą.

Laikui bėgant aplinkybės keitėsi. Dėl emigracijos greitai tirpstančios bendruomenės nariai vis labiau jungėsi į vokiečių ūkį. Socialinė ir ūkinė padėtis gerėjo, kilo uždarbiai. Kartu pradėjo didėti pavojai nutautėti, nes viliojami geresnių uždarbių, jie iš didesnių telkinių skirstėsi po visą kraštą. Pirmasis LB tikslas, kiek jis liete socialinę globą bei paramą, pradėjo vis labiau netekti prasmės. Atsirado nauji rūpesčiai, būtent, išlaikyti lietuviškumą. Todėl keičiant Vokietijos LB statutą, jos tikslai buvo papildyti "ir tautiškumo išlaikymu".

Tai yra uždavinys, reikalaujantis visų mūsų jėgų ir pastangų sutelkimo. Deja, daug jėgų eikvojama tarpusavio ginčams bei peštynėms. Tai netik nieko nepadeda, bet atvirksčiai, neša daug žalos bendruomenei - skaldo ją ir vis daugiau tautiečių nuo jos atbaido. Kiti jau gėdinasi lietuvių kalbos ir nenori viešai prisipažinti bendruomenės nariais. Nevisi tėvai, kurie gali, leidžia vaikus į lietuvių gimnaziją, nes esą įsitikinę, ar kitų "žinovų" įtikinti, žemu jos mokslo lygiu, nors iš tikrųjų kiekvienas vidutinių gabumų ir darbš-

tumo mokinys sėkmingai ją baigia ir įsigyja brandos atestatą, kuris yra lygiavertis vokiečių valstybinių gimnazijų išduotiesiems.

Būtų gera, kad bendruomenės nariai būtų kritiškesni savęs atžvilgiu ir šalintų patys savo ydas, užuot jų ieškoję pas kitus. Tuomet daugiau jėgų liktų svarbesniems darbams.

Bene svarbiausias mūsų tikslas šiuo metu yra lietuvių kalbos ir papročių išlaikymas, stiprinimas tautinės sąmonės ir atitinkamas jaunosios kartos auklėjimas. Šį tikslą atsiuksime tik tada, jei dirbsime vieningai, dėdami visas pastangas, kartu prie to darbo pritraukdami ir pasyvius bendruomenės narius.

Zinoma, net ir tuomet būsime per silpni, kad įstengtume tuoj pat atvaduoti savo tėvynę, galime betgi daug prie to darbo prisidėti, kiekviena proga primindami svetimtaučiams mūsų tėvynei padarytą skriaudą ir reikalaudami ją atitaisyti. Ir tik tol, kol bus kas reikalauja jos atitaisymo, galime būti tikri, kad ji nebus užmiršta ir mums palankiai politinėms sąlygoms susklosčius, bus atitaisyta.

Kr. valdybos v i c e p i r m i n i k a s k u n . B r . L i u - b i n a s kalbėjo apie švietimą ir kultūrinę veiklą apylinkėse. Jis apibūdino šeimos uždavinius mokyje bei lietuviškajame švietime. Pagrindinė mokykla vokiška. Mūsų vargo mokyklos varganos. Didžiajai vaikų daliai lietuvių kalba nėra gimtoji - ji neišmokstama šeimose. Kai pradėdama mokytis vargo mokykloje ar Vasario 16 gimnazijoje, vaikams ne visuomet aišku, kam ji iš viso reikalinga, kad net namuose nevartojama. Šeimos gyvena toli viena nuo kitos, sunku vaikus sugabenti į vieną vietą. Visą savaitę mokiniai turi lankyti normalią mokyklą (Vokietijoje pamokos vyksta ir šeštadieniais). Laisvi lieka tik popiečiai ir sekmadieniai. Trūksta mokytojų. Nevartotina jokia prievarta, nes tokie metodai atgraso vaikus ne tik nuo lietuvių kalbos, bet ir nuo lietuvių. Svarstyтина, ar mokytojų trūkumui pašalinti nereikėtų paieškoti normaliai apmokamų keliaujančių mokytojų kelioms vargo mokykloms aptarnauti.

Lietuviškajam auklėjimui labai svarbios vaikų vasaros stovyklos.

Kr. valdyba tokią stovyklą šiemet ruošia Romuvoje. Jai vadovauti sutelktos geriausios, kokias mes turime, pajėgos. Lietuviai tėvai turėtų pasistengti atsiųsti į ją savo vaikus.

Kalbėtojas suminėjo šias kultūrinės veiklos priemones: knygynėlių bei skaityklų organizavimas, liaudies meno puoselėjimas, įvairūs renginiai su kultūrine programa, kaip minėjimai, studijų savaitės ir kt. Organizuotinos dažnesnės Vasario 16 gimnazijos išvykos su kultūrinėmis programomis. Pranešėjas iškėlė rimtų abejonių dėl vietinių biuletenių naudingumo kultūrinio lygio kėlimo požiūriu.

Kr. valdybos narys j a u n i m o r e i k a l a m s stud. A.

Š m i t a s skaitė referatą apie lietuvių jaunimo problemas ir veiklą. Jo skaičiavimu, Vakarų Vokietijoje turėtų būti apie 600 lietuvių nuo 16 iki 30 metų, bet lietuviškajame gyvenime dalyvauja tik keliasdešimt. Dėl to kalti esą besivaidiją politikieriai, su-painioję lietuviybės sąvoką. Kokios priežastys veda į nutautimą? Pirmiausia tėvų nesusipratimas, kurie su vaikais kalba vokiškai. Antroji priežastis - mišrios šeimos, nes jose kalbama tik vokiškai. Geriausias būdas išauginti vaikus lietuviais tai atiduoti juos Vasario 16 gimnazijai auklėti ir mokytis.

Vasario 16 gimnazijoje yra susitelkusios kelios jaunimo organiza-cijos, tačiau už Romuvos jų veikla nesiekia. Nesimokančiam lietuvių jaunimui organizacijų neturime. Prie Kr. valdybos prieš porą metų suorganizuota Jaunimo sekcija pradeda vystyti veiklą. Ji įsteigta veikiančių jaunimo organizacijų pagrindu, kuris reikia praplėsti. Paruoštas naujas Jaunimo sekcijos statuto projektas, kuris numato remtis apylinkėmis.

Kalbėtojas kreipėsi į apylinkių vadovus su išpėjimu: "Jūsų darbas yra be ateities ir beveik be prasmės, jeigu neįstengsite pritraukti jaunimo". Siūlė organizuoti sporto klubus, steigti muzikos kape-las, tautinių šokių grupes, įtraukti jaunus žmones į darbą su vai-kais vargo mokyklose ir pan. Jaunimo sekcija numachiusi dar šiemet sušaukti buv. Vasario 16 gimnazijos mokinių suvažiavimą, ateinan-čiais metais surengti Europos lietuviškojo jaunimo dešimties dienų sąskrydį ir kit.

Kr. valdybos išdininkas Jurgis B a r a s a s paaiškino organizaci-nės veiklos techniką apylinkėse. Apylinkių veikėjai dažnai prasi-lenkia su statutiniais reikalavimais. Pabrėžė, kad Bendruomenės statutą reikia gerai žinoti ir jį vykdyti. Bet neužtenka įvykdyti raidę, o reikia įgyvendinti ir dvasią. Pasiėmęs į rankas statutą, paaiškino svarbiausius jo straipsnius.

Kaip šaukiami ir pravedami susirinkimai apylinkėse randame nurody-ta statuto 14-20 straipsniuose. Susirinkimams reikia gerai pasi-ruošti ir jiems mokamai vadovauti, nes susirinkimai yra vieta, kur gimsta svarbiausi sumanymai ir veiklos planai. Turėtų būti pasi-stengta, jog susirinkimai būtų įdomūs ir gyvi, t.y., kad jų daly-viai būtų ne pasyvūs stebėtojai, bet aktyvūs dalyviai. Tai dažniau-siai priklauso nuo pirmininkaujančio, kuris renkamas kiekvienam susirinkimui. Pageidautina turėti paskaitininką ir kiekvieną kartą vis kitą. Galima pasikviesti Kr. valdybos ar tarybos narį, ar kurį žinomesnį kalbėtoją.

Pagrindinis veiklos ramstis yra lėšos. Jas sudaro pilnateisių narių solidarumo įnašai, aukos, iš vokiečių įstaigų gaunama parama ir kt. Lėšas galima padidinti ruošiant loterijas, vakarus ir kitokiais bū-dais. Atskaitomybė turi būti vedama tvarkingai: kiekvieną sumą rei-kia įrašyti į knygas, kurias tikrina kontrolės komisija.

Pagrindinis dalykas apylinkių veikloje yra tamprus ryšio palaiky-mas su nariais ir su Bendruomenei nepriklausančiais tautiečiais, stengiantis juos pritraukti prie Bendruomenės.

Vadovauti d i s k u s i j o m s buvo išrinkti Bonnos-Kölno apy-linkės pirmininkas K. Dikšaitis ir Dortmundo apylinkės sekretorius E. Lukošaitis. Kalbėjimo laikas apribotas 5-mis minutėmis. Suvažia-vimo dalyviai kalbėjo įvairiomis temomis. Buvo iškeltas reikalas informuoti iš Lietuvos vis dar atvykstančius naujuosius repatrian-tus apie Vokietijoje veikiančią Lietuvių bendruomenę ir Vasario 16 gimnaziją, siūlyta pataisyti dabar veikiančią statutą, steigti dau-giau vargo mokyklų, padidinti pilnateisių Bendruomenės narių skai-čių, daugiau rūpintis ūkiniais ir teisiniais reikalais. Pageidauta, kad Kr. valdybos nariai lankytų apylinkes. Bocholto apylinkės val-dybos reikalų vedėjas Rožė siūlė Vasario 16 minėjimą ateinančiais metais suruošti Bocholte. Vokiečių įstaigos pinigų centriniam mi-nėjimui pažadėjusios. Kai buvo išsiaiškinta, kad šis suvažiavimas turi tik patariamąją galią, pageidauta apylinkių pirmininkų suva-žiavimus padaryti statutiniais.

Suvažiavimą-seminarą uždarė Kr. valdybos pirmininkas J.K. Valiūnas. Jis padėkojo visiems už atvykimą ir pranešimus bei naudingus siū-lymus diskusijų metu ir pažadėjo pasistengti, kad jie būtų įgyven-dinti. Posėdis baigtas Lietuvos himnu.

Po to visi suvažiavimo dalyviai įsijungė į Joninių iškilmes, kurias suruošė Vasario 16 gimnazija platesnei publikai.

----- xXx -----

Romuva - Konsekracijos proga Kr. valdyba pasveikino naująjį laisvo-sios Europos l i e t u v i ū k a t a l i k ū v y s k u p ą d r . A n t a n ą D e k s n i .

Romuva - N a u j i K r . v a l d y b o s į g a l i o t i n i a i .
Atsisakius iš pareigų įgaliotinei prie Bavarijos krašto vyriausybės
E.Rugienienei, į jos vietą paskirtas stud.Mečys Landas (8 München 15
Kapuzinerplatz 2).

Įgaliotiniu prie Hesseno krašto vyriausybės paskirtas tėv.Alfonsas
Bernatonis (611 Dieburg, Minnefeld 34).

Romuva - Nors vaikų vasaros stovykla prasideda liepos 21, bet ka-
dangi tai yra darbo diena (pirmadienis), vaikus galima į Romuvą
atvežti liepos 20 (sekmadienį).

Hamburg - P a g e r b t o s m o t i n o s . Gegužės 11 Hamburgo
lietuviai šv.Teresės bažnyčioje Altonoj meldėsi už gyvas
ir mirusias savo motinas ir pagerbė visų dieviškąją Motiną Sv.Mer-
gelę Mariją. Pamaldas laikė ir tai dienai skirtą pamokslą pasakė
dek.kun.V.Šarka. Po pamaldų gėlėmis išpuoštoje salėje jaunimas su-
vaidino kun.Br.Liubino montažėlių. Motinas pasveikio apylinkės pir-
mininkas J.Valaitis, paskaitą skaitė kun.Šarka. Angelika, Ilona,
Cecilia ir Ramona Gaidelytės, Edita Masidlauskaitė, Manuela Teni-
kaitytė, Aurelia Lipšytė, Irenė ir Bernardas Povilioniai, Cecilia
ir Gabriela Sadžiūtės ir Kristė Malinauskaitė atliko eilėraščių ir
dainų montažėlių. Kristinė, Narkaus Regina, Martina ir Tomas pašoko
Pas močiutę augau. Montažui vadovavo aktorius A.Gedvila, programą
pravedė L.Narkus. Vyresniosios mergaitės, vadovaujamos Elenos ir
Tomo Mikulskių; labai gražiai pašoko Klumpakojį ir Nemigą. Ameri-
kos lietuviai Mikulskiai neužilgo žada apieisti Hamburgą. Juos ly-
dės hamburgiškių lietuvių simpatijos ir geriausi linkėjimai.
Po programos motinos apdovanotos gėlėmis, joms sugiedota Ilgiausių
metų. Parapijos seselės pavaišino kavute ir savo keptais pyragai-
čiais.

Hamburg - 2 0 m e t ų s u k a k t i s . 1949 gegužės mėn. įvy-
ko visuotinis Hamberge gyvenančių lietuvių susirinkimas. Jame iš-
rinkta apylinkės valdyba. Pirmasis pirmininkas buvo dr.V.Masiulis.
Pradėti ruošti minėjimai ir kiti renginiai. Nors gyvenimas buvo sun-
kus, bet veikla gyvesnė negu dabar. Tautiečiai turėjo daugiau laiko
ir lietuviškos dvasios. Pagerėjus gyvenimo sąlygom, susilpo lietu-
vybė. Tapom individualistais, užsidarėliais, prisitaikėliais.
Apylinkei ilgus metus vadovauja J.Valaitis. Daug nuopelnų, kad ir
nepalankiomis sąlygomis išvystoma gyva veikla, tenka kun.V.Šarkai.

Romuva - L i e t u v o s v o k i e č i a i neužmiršta gimtinės.
Ketvirtam Lietuvoš Vokiečių žemietijos (Landsmannschaft) suvažia-
vimui, įvykusiam per Sekmines Neheim-Hüsten mieste (Sauerlande),
Vokietijos Lietuvių bendruomenės valdybos pirmininkas J.K.Valiūnas
pasiuntė sveikinimą, kurį lietuvių ir vokiečių kalbomis perskaitė
Kr. valdybos įgaliotas visuomenininkas V.Banaitis.

- Lietuvos vokiečiai buvo lojalūs Lietuvos piliečiai, kurių niekas
išvaryti nė nemanė, - kreipdamasis į spaudos atstovus, pareiškė V.
Banaitis kaip Vokietijoje gimęs ir augęs lietuvis. - Jie paliko sa-
vo gimtąjį kraštą sunkia širdimi, Lietuvai nepriklausomybės nete-
kus. Europos tautų solidarumas reikalauja nepamiršti, kad Vakarų
laisvė išpirkta Rytų Europos tautų nelaisve ir šimtų tūkstančių pa-
bėgėlių likimu.- Baigdamas, kalbėtojas priminė visų išėivių etinę
pareigą - padėti savo gimtajam kraštui nelaimės valandoje. Toks
bendras darbas įprasmina tiek Lietuvos vokiečių organizacijų darbą,
išlaikant savas tradicijas, tiek lietuvių pabėgėlių tautybės iš-
laikymo pastangas.

Lietuvių katalikų vardu sveikinimo žodį tarė tėv. K. Gulbinas. Dr. P. Karvelio sveikinimo telegramą perskaitė Žemietijos seniūnas (Sprecher) prof. dr. Johannes Strauch, kuris savo baigiamoje kalboje priminė susirinkusiems Lietuvos istoriją ir kvietė nepamiršti senosios tėvynės Lietuvos. Susirinkime mieste šaulių namuose (Schützenhaus) dalyvavo apie tūkstantis žmonių.

Sekminių pamaldas vietos katalikų bažnyčioje laikė kun. V. Šarka, pasakydamas gražų pamokslą vokiečių ir lietuvių kalbomis. Parapičiams buvo padalinta informacinės medžiagos apie tikėjimo padėtį Lietuvoje su prašymu pasimelsti už Kenčiančią Bažnyčią.

Neheim-Hüsten mieste, globojančio Lietuvos vokiečius, moderniškoje rotušėje įvyko dailės paroda, kurios įdomiausia dalį, be abejo, sudarė dievdirbio Stasio Motuzo lietuviškų kryžių, koplytėlių bei kitų medžio drožinių rinkinys. Suvažiavimo vyksmą, pasakytas kalbas bei parodą iliustruotais reportažais atžymėjo vokiečių spauda.

Dortmund - Tautų diena. Gegužės 24 suruošta 8-ių pavergtų tautų (lietuvių, latvių, estų, rumunų, vengrų, slovakų, kroatų ir ukrainiečių) spaudos konferencija su trijų didelių vokiečių dienraščių žurnalistais. Pokalbis vyko Dortmundo aukso salės vyno kambary. Gegužės 25 d. 10 val. Liebfrauenkirche bažnyčioje kun. D. Koczanski su ukrainiečių ir kroatų kunigais atlaikė bendras pamaldas. 11,30 val. visų tautų protesto prieš pavergimą eisena patraukė per Dortmundą į Westfalenhalę. Priekyje buvo nešamos 8-ių tautų vėliavos, jų tarpe ir mūsų trispalvė. Jas sekė 22 plakatai su šūkiomis, reikalaujančiais pavergtoms tautoms laisvės. 13 val. įvyko trumpas susikaupimas. Susidomėjusiems svečiams paaiškintas eitynių tikslas. Po to bendrai papietauta aukso salėje.

15 val. prasidėjo oficialioji dalis. Visų 8-ių tautų atstovai padarė trumpus pranešimus apie tų tautų likimą. Perskaičius rezoliuciją ir ją priėmus, pasirodė įvairių tautų grupės su savo programomis. Lietuvių kvartetas, vadovaujamas Jasiulaičio, susilaukė daug katučių. PLB Dortmundo apylinkė dėkinga kvartetui už gražų atstovavimą lietuviams.

Tautų dienoje dalyvavo gražus būrys lietuvių iš Nordrhein-Westfalijos krašto. Atsilankė tautiečių ir iš Belgijos bei Hamburgo. Po bendros programos lietuvių grupė, susidedanti iš balsingųjų kun. V. Šarkos, t. Konstantino, kvarteto narių ir kitų, padainavo visą eilę mūsų liaudies dainų. Ukrainiečių atstovė mag. S. Stetsko lietuviams pasakė, kad jie savo dainomis nugalėję ukrainiečius.

Šiam renginiui iš vokiečių valdžios nebuvo gauta jokios paramos, bet organizatorių ryžtas nugalėjo ir finansines kliūtis. Tautų dieną aprašė 3 didieji vokiečių dienraščiai. Po iškilnių išleistu aplinkraščiu organizacinis komitetas padėkojo už prisidėjimą prie jų pasisekimo "lietuvių grupei su jos kvartetu, vadovaujamu J. Jasiulaičio, toliau kun. Šarkai ir tėvui Konstantinui". E. Lukošaičiui dėkojama už Pabaltijo valstybių vardu pasakytą kalbą.

Bad Godesberg - Lietuvių jaunimo sąsąskrydis
Bochołtiškio G. Šimkevičiaus vadovaujama Vokietijos Lietuvių bendruomenės valdybos atstovybė prie Nordrhein-Westfalijos vyriausybės sukvieta savo krašto lietuviškąjį jaunimą į suvažiavimą birželio 6-8 su jauniems žmonėms tinkama programa. Vietoje lauktų 30-40 žmonių į Annabergo pilį suplaukė apie 70. Šeštadienį priešpiet iš Müncheno atvykęs stud. S. Boehm'as papasakojo savo išpūdžius apie lankymąsi Lietuvoje praeitų Velykų metu. Būvo apgyvendintas viešbuty Vilniuje ir perspėtas, kad be leidimo nė kojos iš sostinės neiškeltų. Lankėsi universitete, susitiko su studentais. Susidarė išpūdį, kad lietuviai labai svetingi. Daug jaunimo lanko bažnyčią. Stebėjosi, kad Vokietijoje veikia lietuviška gimnazija. Popiet muzikas V. Banaitis supažindino jaunuolius su lietuviškais

muzikos instrumentais, kaip skudučiais, skrabalais, kanklėmis, su liaudies dainomis, bažnytine muzika ir žymesniaisiais lietuvišiais muzikais. Paskaitą iliustravo plokštelių muzika.

Vakare jaunimas šoko. Iš Düsselдорfo pakviesta bytkapela grojo moderniuosius šokius. Vienas kitas dalyvis pagriežė lietuviškų šokių. Pertraukomis buvo dainuojamos lietuviškos dainos, kurias iš anksto rotatorium atspausdino Amerikos lietuvė Bogutienė.

Sekmadienį Annabergo koplyčioje bendras pamaldas atlaikė kun.Urdzė. Po jų Vokietijos Lietuvių studentų sąjungos pirmininkas Mečys Landas skaitė referatą apie išeivijos lietuvius ir jų organizacijas. Pabrėžė Pasaulio lietuvių bendruomenės reikšmę ir ragino į ją stoti. Nagrinėjo Vokietijos lietuvių jaunimo problemas.

Suvažiavimas baigtas G.Šimkevičiaus žodžiu. Jaunimas dėkojo jam ir L.Vilčinskui už puikų sąskrydį ir pageidavo daugiau tokių. Niekas nenorėjo skirstytis. Annabergo pilies parke dar ilgai skambėjo lietuviškos dainos.

Saar - P a s k a i t a i r f i l m a s a p i e g i m n a - z i j ą . Birželio 7 Wiebelskirchene A.Matulaičio namuose įvyko Saaro krašto apylinkės narių susirinkimas. Pirmieji atvyko 4 svečiai iš Romuvos. Mokyt.A.Krivickas tuoj išdėstė ant stalų atsivežtas knygas, ant sienų iškabinėjo spalvotuosius plakatus - suruošė gražią parodėlę. Pamažu pradėjo rinktis nariai, daugelis su užkandžiais ir gėralais. Namų šeimininkai taip pat buvo įrengę bufetėlį. 20 val. susirinkimą atidarė Saaro krašto apylinkės pirmininkas mokyt.A.Palavinskas ir pristatė svečius - romuviečius ir vokiečius. Priminė, kad šiomis dienomis sueina 28-sios metinės nuo masinių pabaltiečių trėmimų pradžios. Vasario 16 gimnazijos direktorius V.Natkevičius skaitė paskaitą apie jo vadovaujamą mokymo bei auklėjimo įstaigą. Apibūdino lietuviybės padėtį Vokietijos lietuviuose, koki vaidmenį jos išlaikyme vaidina Vasario 16 gimnazija ir ragino tėvus leisti į ją savo vaikus. Klausimus atsakė pranešėjas. Po pranešimo apie valandą trukusį filmą apie Vasario 16 gimnaziją rodė jo autorius kun.J.Dėdinas. Gražius spalvotus vaizdus iš lietuviškojo atžalyno gyvenimo ir mokymosi Romuvoje žiūrovai sekė įtemptu dėmesiu. Po filmo prasidėjo vaišės, dainos ir šokiai.

Hamburg - Prieš 28-rius metus sovietų Pabaltijy pradėtą tautžudystę - masinius lietuvių, latvių ir estų trėmimus į vergų stovyklas - paminėjo pabaltiečiai birželio 14 pamaldomis-mišparais šv.Petro bažnyčioje Hamberge. Jas atlaikė kun.dr.H.Echternach, asistuojant kunigams A.Kelle, K.Felgendreher ir V.Šarkai. Per mišparus giedojo latvių choras, estai ir lietuviai, buvo skaitomos maldos iš 3-jų lietuvių Sibire parašytos maldaknygės.

Lübeck - 28-osios pabaltiečių masinių trėmimų į Sibirą metinės prisimintos birželio 15 dieną mišiomis už taiką Sv.Jėzaus Širdies bažnyčioje Lübecke. Pamaldas laikė kunigai P.Biedendieck, S.Ren, G.Staudt ir V.Šarka. Tikintieji buvo paprašyti melstis už tremtinius, už Persekiojamą Bažnyčią ir pasaulio taiką. Dalyvavo daug vokiečių.

München - M e t i n i s Z A F o s u s i r i n k i m a s . Birželio 21 Münchene, Haus der Begegnung, Rumfordstr.21, įvyko Užsieniečių pabėgėlių sąjungos centro valdybos (ZAF - Zentralverband Ausländischer Flüchtlinge i.d.Bundesrepublik Deutschland e.V.) metinis suvažiavimas, kuriame buvo atstovaujamos 14 tautybių: jugoslaviai, gruzinai, estai, kalmukai, Krimo totoriai, adzerbeidžanai, latviai, šiaurės kaukaziečiai, rusai, lietuviai, čekoslovakai, vengrai ukrainiečiai ir lenkai. Lietuvių bendruomenei atstovavo Kr. valdybos išdininkas J.Barasas. Sąjungos pirmininkas K.Odroony (lenkas) padarė pranešimą apie sąjungos valdybos veiklą. Pastebėjo, kad 1968 didžiausias dėmesys kreiptas į užsieniečių teisinę padėtį, pirmoje

eilėje liečiančią pasus ir vizas norintiems vykti į užsienį. Buvo dėtos pastangos, kad visi Europos Ūkinės Unijos kraštai ir su ta Unija susijungę šalys nereikalautų vizų iš užsieniečių, turinčių užsienio pasus (Reiseausweis), išduotus pagal tarptautinį birželio 28 1951 susitarimą. Be to, buvo intensyviai aiškintasi užsieniečių rentų reikalais. Metų bėgyje buvo tarpininkauta apie 500 asmenų rentų bylose. Po pranešimų ir diskusijų išrinkta nauja valdyba: pirmininkas K. Odobny, vicepirmininkas O. Melnyk, general. sekretorius Dus. M. Sedlar ir išdininkas V. Jagusch.

München - Š u k y t ė p a s. M ū n c h e n o l i e t u v i u s Dažnai tenka skaityti Amerikos lietuviškoje spaudoje apie kylančią jauną meno pajėgą Liliją Šukytę, dainuojančią vienintelėje JAV-bių operoje Metropolitan New Yorke. Solistė dažnai pasirodo ir lietuviškuose koncertuose JAV-bėse bei Kanadoje.

Šią vasarą L. Šukytė atvyko gastrolių į Müncheno operos festivalį, kur ji liepos-rugpiūčio mėnesiais dainuos pagrindinį vaidmenį Mozarto operoje Cosi fan tutte. Bilietai į visus spektaklius parduoti jau prieš porą mėnesių ir vargu ar bent vienas lietuvis gaus progą išgirsti dainuojant Šukytę šią vasarą Münchene. Bet ji davė vilčių Vokietijos lietuviams pamatyti ir išgirsti ją Müncheno operoje kitais metais, kur ji dainuos 4 (balandžio-rugpiūčio) mėnesius.

Birželio 21 Müncheno lietuviai pasikvietė Šukytę praleisti drauge šeštadienio popietę. Ji draugiškai spaudė rankas gausiai susirinkusiems tautiečiams ir kantriai atsakinėjo į kiekvieno klausimus. Visiems buvo įdomu patirti kaip pabėgėlė dainininkė pasiekė meno aukštumas. Pasirodo, įgimtų gabumų ir išvaizdos toli gražu nepakanka - reikia daug dirbti, reikia pažinčių, kad patektum į Metropolitan operą. L. Šukytė, kuri vos pustrėčių metų išvyko iš Lietuvos, su našle motina gyveno Uchtės stovykloj. Jaunystę ir mokslo metus leido Kanadoje. Buvo be galo darbšti. Per trumpą laiką ji baigė universitete studijuoti kalbas, pianino klasę ir nenuilstamai lavino gražų koloratūrinį sopraną.

Reikia dėiaugtis, kad patekusi į tarptautines sferas, Šukytė nenutraukia ryšio su lietuviška scena. Ji dėkinga savo motinai, kuri sunkiomis sąlygomis padėjo baigti mokslus, kuri ir nūnai tvarko jos materialinius kasdienos reikalus. Tokiu būdu ji turi galimybę atsidėti sunkiam operos darbui. Ji pasakė: "Kai dainuoju lietuviams, žinau, jog labiausiai dėiaugiasi mano mamytė..."

Müncheno apylinkės valdybos sekretorius R. Hermanas, sveikindamas L. Šukytę, išreiškė didelį dėiaugsmą jos iškilimu ir linkėjo didžiausios sėkmės festivalyje, o Violeta Hermanaitė apdovanojo viešnią didelę puokšte gėlių.

Lilija Šukytė taip labai užimta repeticijom, jog neturi laiko šiais metais koncertuoti nei Müncheno lietuviams, nei Studijų savaitėje. Paklausta, ar ji tai galės padaryti kitais metais, šelmiškai atsakė: "Jei paplosit, tai padainuosiu..." Visa salė negailėjo katučių! Atsisveikinę su miela viešnia, dar ilgokai bendravo miuncheniškiai prie lietuviškų kanklių ir vilnietiškų verbų dekoracijos.

Königstein/Taunus - Čia gegužės 27-30 atliko rekolekcijas 14 V. Vokietijoje dirbančiųjų lietuvių kunigų, kurių 8 darbuojasi tik lietuvių pastoracijoje, 5 lietuvių ir vokiečių ir 1 vokiečių. Po rekolekcijų vyko pasitarimai. Susipažinta su Vokietijos LB valdybos paruoštu šalpos tvarkymo įstatų projektu, pagal kurį BALEI turėtų patarti komisijos, sudarytos iš LB atstovų ir katalikų bei evangelikų kunigų. Svarstyti Kunigų savišalpos fondo reikalai. Nutarta paruošti jo veiklos nuostatus. Perrinkta fondo valdyba: pirmininkas dr. J. Aviža, išdininkas tėv. Alfonsas Bernatonis, sekretorius kun. Br. Liubinas. Tartasi išleisti brošiūrėlę "Šv. Mišios", tinkamą naudoti pamaldose. Iškelta mintis suruošti bendras rekolekcijas kunigams ir pasauliečiams. Prel. Aviža ragino talkinti Vasario 16 gimnazijai, verbuojant mokinius.

V A S A R I O 1 6 G I M N A Z I J O J

J o n i n ė s

Vokietijos Lietuvių bendruomenės valdyba paprašė gimnaziją duoti meninę programėlę LB darbuotojų suvažiavimui birželio 14. Ta proga gimnazija suruošė Jonines su plačia ir ilga programa, sutraukusia į Romuvą apie šimtą automobilių ir apie 4-500 žmonių.

Programai paruošti buvo sudaryta rengėjų grupė iš trijų mokytojų: kun.J.Dėdino, dail.A.Krivicko ir Fr.Skėrio. Programos atlikėjai - Vasario 16 gimnazijos mokiniai ir mokytojai. Buvo panaudotos visos meno ir sporto pajėgos, kurias paruošė mergaičių kūno kultūros mokytoja ir tautinių šokių grupės lavintoja E.Tamošaitienė, berniukų kūno kultūros mokytojas G.Bauras ir muzikos mokyt.K.Motgabis. Programa pradėta tuoj popiet. Kol Bendruomenės darbuotojai posėdžiaavo pilies salėje, gimnazijos rūmuose buvo atidaryta knygų, mokinių grafikos darbų ir nuotraukų iš gimnazijos gyvenimo parodos, kurias surengė mokyt.A.Krivickas ir kun.J.Dėdinas. Parodytas filmas apie Maironį.

Pasibaigus LB darbuotojų seminarui, 17,30 val. oficialiai pradėta Joninių programa Romuvos parke gimnazijos direktoriaus V.Natkevičiaus kalba. Jis paaiškino, kodėl rengėjai į Jonines sukviėtė tiek daug žmonių. Norima, kad visi svečiai iš arti pamatytų gimnaziją, jos auklėtinius, jų pasiekimus moksle, mene, sporte. Tada gal ir tie, kurie savo vaikų dar neleidžia į lietuviškąją gimnaziją, susigundys patikėti jai savo atžalyną. Kad ši mokykla nėra prasta, rodo sekantys duomenys. Vasario 16 gimnaziją iki šiol yra baigę 70 abiturientų, kurių dalis jau yra tapę profesoriais, kunigais, mokytojais, inžinieriais, gydytojais, menininkais ir kitais specialistais. Apie 30 išemigravo užjūrin ir įsijungė į tenyksišias lietuvių bendruomenės veikėjų gretas. Kita dalis dar tebestudijuoja. Direktorius kvietė tėvus neklausyti nepagrįstų gandų ir siųsti savo gabiuosius vaikus į Vasario 16 gimnaziją. Šiais metais pradedamas statyti naujas mokinių bendrabutis; taigi ir šiaip nepriastos gyvenimo ir mokymosi sąlygos po metų kitų dar pagerės. Šios Joninės turėtų padilginti apkerpėjusias kai kurių tautiečių sąžines ir paskatinti gelbėti jaunąją kartą nuo nutautėjimo. Savo kalbą baigė vokiškai, kreipdamasis į lietuviškai nesuprantančius svečius, ypač į spaudos žmones. Pastariesiems dėkojo, kad jie visada aprašo gimnazijos renginius ir išspausdina jų nuotraukas vokiečių spaudoje.

Joninių papročius lietuviškai ir vokiškai paaiškino mokytojai Krivickas ir Skėrys.

Muzikos mokyt.K.Motgabio diriguojamas mišrus moksleivių choras Romuvos parko natūralioje scenoje padainavo 8 dainas: dvi liaudies (Eisigirion ir Dobilą) ir 6 individualių kompozitorių (J.Bertulio - Ten, kur žaidžia Nemunėlis ir Kalnuos rūkai, V.Kuprevičiaus - Į lauką, į žalias pievas, K.Motgabio - Žinau aš gražią šalį, J.Gaubo - Skamba juokas ir D.Andriulio - Yra šalis, kur upės teka). Mokyt.E.Tamošaitienės vadovaujama tautinių šokių grupė gyvai ir gracingai pašoko Rugučius, Bledzingėlę, Lenciūgėlį, Pas močiutę augau (mažųjų šokis) ir Jonkelį.

Programa buvo tęsiama ir po vakarienės. Nemažesnio už tautinius šokius pritarimo susilaukė Romuvos Raganėlių Ratėlių narių (RRR) pašokti linksmieji Kaminkrėčiai, Ispaniškas tango, Šarlstonas, Suktinis ir Jaunystės ritmas. Joms talkino pora berniukų.

Šokiams akordeonu grojo iš Muncheno atvykęs stud.Mečys Landas. Moksleiviai sužaidė krepšinio rungtynes. Į varžybas tinklinyje jie iššaukė mokytojus ir laimėjo.

Linksmiausiai žiūrovus nuteikė žaidimai: boksas statinėse, bėgimas maišuose, lazdos stūmimas, užrištomis akimis, kas laiklesnis, virvės traukimas (malonu būtų buvę, jei jėgų išbandymas nebūtų buvęs perkeltas į paryčio programą), bėgimas kojokais. Į žaidimus buvo įtraukti ir žiūrovai.

Sutemus buvo įžiebtas laužas. Jaunimas šokinėjo per ugnį, dainavo ir šoko ir cia pat esančioje kūdroje plukdė vainikėlius. Skautai buvo įrengę barą su lengvaisiais gėralais ir užkandžiais. Jis jiems davė keletą šimtų DM pelno, kuris bus panaudotas kelionei į Anglijos skautų stovyklą šią vasarą.

Nuo linksmybių pavargusiems svečiams Miesau LS lietuvių kuopa buvo pastačiusi 3 palapines su kariškomis lovutėmis, bet nedaug kas jomis naudojosi: svečiai iš arčiau išvažinėjo namo, kai kurie nakvojo automobiliuose ar tiesiog parke po medžiais, nes naktis buvo iš tikrųjų žavi.

Pradėjus laužui paryčiui blėsti, buvo kepamos bulvės.

Joninių papročius Lietuvoje ir iškilmes Romuvoje aprašė ir nuotraukomis iliustravo vokiečių dienraščiai Weinheimer Nachrichten, Mannheim Morgen, Frankfurter Neue Presse, Darmstädter Echo, Lampertheimer Zeitung ir Odenwälder Zeitung. Weinheimer Nachrichten išsišpausdino net du reportažus dviejuose numeriuose. Žurnalistas sukvietė ir juos medžiaga vokiečių kalba aprūpino mokyt. Fr. Skėrys. Beje, dienraštis Südhessische Zeitung, leidžiamas kaimyniniame Heppenheime, birželio 16 išsišpausdino trumpą Joninių aprašymą su 3-mis nuotraukomis.

B a i s u s i s B i r ž e l i s

buvo paminėtas birželio 15. 9 val. Romuvos parke kun. Br. Liubinas atlaikė šv. Mišias, kuriose dalyvavo Vasario 16 gimnazijos ateitininkai ir skautai su savo vėliavomis, moksleiviai su tautine vėliava ir dalis spėjusių pailsėti svečių. Per pamaldas buvo giedamos lietuviškos giesmės.

Kun. Liubinas savo pamoksle priminė prieš 28 metus sovietų pradėtus lietuvių masinius trėmimus. To sekmadienio Evangelijoje buvo kalbama apie gerąjį ganytoją, išėjusį ieškoti vienos pražuvusios avelės. Šv. Rašto mintis pamokslininkas vykusiai perkėlė į šių dienų lietuviško gyvenimo tikrovę. Pabrėžė reikalą būti budriems ir blaiviems, kad įstengtume atsispirti ideologijai, pavergusiai mūsų tėvynę ir tykijančiai mus pražudyti. Turime būti vieningi, pakantūs vieni kitiems. Yra ženklų, rodančių, kad Dievas laimina mūsų darbus - turime Juo pasitikėti, Jam dėkoti ir vienas kitą mylėti.

Tuo pat metu Vasario 16 gimnazijos patalpose meldėsi evangelikai, kuriems pamaldas laikė ir pritaikintą pamokslą pasakė mokyt. Fr. Skėrys.

Tikrasis masinių trėmimų metinių minėjimas įvyko 11 val. pilies salėje. Kalbėjo gimnazijos direktorius V. Natkevičius. Jis sutiko su tais, kurie mano, kad nereikia per daug ašaroti, užtat pabrėžė daugiau herojiškus anų tragiškų dienų aspektus - sukilimą prieš sovietinį okupantą, kuriuo nors 5-ioms savaitėms buvo atstatyta nepriklausomybė. Partizaniniam arba visos tautos ginkluotam pasipriešinimo sąjūdžiui apibūdinti pasinaudojo autentiškiausiu tos srities dokumentu - Daumanto knyga "Partizanai už geležinės uždangos". Atsakydamas į klausimą, ar prasmingas buvo pasipriešinimas, pareikalavęs dešimtis tūkstančių jaunų žmonių aukų, paskaitininkas nurodė, jog aukų išvengti nebuvo jokios galimybės. Bolševikai vargu ar būtų pasigailėję lietuvių, jei būtų buvę sutikti su vergišku nusilerkimu. Partizanai pralaimėjo ginklų kovą prieš šimtą kartų galingesnę priešą, bet laimėjo ją idealioj plotmėj. Jie tapo šaukliais ateinančioms kartoms niekados neapsiprasti su vergija.

Mokinių tėvų susirinkimas įvyko tuoj po birželio įvykių prieš 28 metus minėjimo. Jam pirmininkavo R. Tendzegolskis. Susirinkusius pasveikino J. Glemža "Labdaros" draugijos vardu ir paaiškino jos tikslus. Tėvai klausinėjo apie vykdomas auklėjimo reformas, suteikiant mokiniams daugiau laisvės, apie naujo bendrabučio statybą ir kit. Į klausimus atsakė gimnaz. direktorius V. Natkevičius. Naują tėvų komitetą išsirinkti nutarta mokslo metam prasidėjus.

R R R

Romuvos Raganėlių Ratelis, kuriam priklauso 16 Vasario 16 gimnazijos mergaičių, pasižadėjusių stengtis visados kalbėti lietuviškai, gegužės 31 suruošė šokius su įdomia menine programėle. Gabiai suvaidino ir gražiai padainavo Aldona Šaduikytė ir Živilė Vilčinskaitė komišką duetą Palvą arklį. Angelė Vilčinskaitė ir Ingrida Heningaitė papasakojo sąmojų iš gimnazijos gyvenimo. Šešios kaminkrėčiais persirengusios "raganėlės" pašoko Kaminkrėčių šokių, kurio choreografiją sukūrė mokyt. E. Tamošaitienė pagal Čim-čimini filmo muziką. Ispanišką tango pašoko R. Tamošaitytė ir E. Budrys. Komišką šokių Šarls-toną išpildė Normantaitė, Subačiūtė, Šimkevičiūtė, Vilčinskaitė ir Sonsas. Programai vadovavo ir pranešinejo Kristina Sutkaitytė, salės papuošimui vadovavo Zelma Dilbaitė. Dalis "raganėlių" programos buvo įjungta vėliau į Joninių programą.

E v a n g e l i k i ū k o n f i r m a c i j a
 įvyko birželio 1. Konfirmuotos dvi Vasario 16 gimnazijos mokinės sesutės Zelma ir Irma Dilbaitės. Hüttenfeldo bažnytelėje įžegnojimo apeigas atliko kun. J. Urdzė iš Annabergo. Popiet įvyko kavutė, kur konfirmantes pasveikino mokyt. Fr. Skėrys Evang. jaunimo ratelio, gimnazijos direktoriaus ir savo vardu ir įteikė dovanas. J. Lukošius sveikino gimnaz. kapeliono kun. J. Riaubūno ir savo vardu ir taip pat įteikė dovanėles. Raštu sveikinimus ir pinigines aukas atsiuntė senj. kun. A. Keleris ir buv. Vasario 16 gimnaz. mokinys Lengvinas. Bažnyčioje ir kavutėje dalyvavo visi Jaunimo ratelio nariai ir jų svečiai, viso per 40 asmenų. Pamokslas pasakytas, visos maldos skaitytos ir giesmės giedotos tik lietuviškai.

N a u j a s r e l i g i n e s g i e s m e s
 birželio 29 per šv. Mišias giedojo muzikos mokyt. K. Motgabio vadovaujamas Vasario 16 gimnazijos mokinių choras. Solo partijas atliko A. Gumuliauskaitė (VI kl.) ir R. Maurukas (II kl.). Išpildytos K. Motgabio ir kitų religinės kompozicijos.

V a s a r i o 16 g i m n a z i j o s a b s o l - v e n t a i :
 Petras BURACAS, gimęs 1949.VI.17 Wangene (Bavarijoj). Baigęs vokiečių pradžios mokyklos IV skyrius, 1960 įstojo į Vasario 16 gimnaziją. Dalyvavo skautuose, Evang. jaunimo rately, tautinių šokių grupėje. Žada studijuoti mediciną ar chemiją Heidelberge.
 Antanas JUODZEVICIUS, gimęs 1949.IX.1 Ochsenfurte (Bavarijoj). Baigęs vokiečių pradž.mok.VII skyrius, 1962 įstojo į gimnaziją III kl. Dalyvavo mokinių chore ir šoko tautinius šokius. Žada skristi į JAV, bes, pabūti ten kokius metus ir grįžti Vokietijon studijuoti pedagogikos.
 Petras NEVULIS, gimęs 1951.IV.3 Bavarijoj, Bamberge. Baigęs vokiečių pradž.mokyklos IV skyrius, 1961 įstojo į Vasario 16 gimnaziją. Priklausė ateitininkams (dvejus metus buvo kuopelės pirmininku), skautams (buvo Aušros tunto adjutantu), dalyvavo mokinių chore ir tautinių šokių grupėje (dvejus metus buvo jos seniūnu). Neseniai išrinktas Vokietijos Lietuvių bendruomenės jaunimo sekcijos valdybos sekretorium. Žada studijuoti anglistiką, lituanistiką ir istoriją Münchene.
 Visi trys absolventai yra mišrių šeimų vaikai, atėję į gimnaziją nė kiek nemokėdami lietuvių kalbos, kurią čia gerai išmoko ir gavo už ją gerus pažymius brandos atestatuose. Visi trys yra pilnateisiai Vokietijos Lietuvių bendruomenės Romuvos apylinkės nariai.

V a s a r i o 16 g i m n a z i j a i r e i k a l i n g i ū k v e d y s , v i r ė j a s i r v i r t u v ė s d a r b i n i n k ė (a s) . Prašymus siųsti direktoriaus vardu.

AUKOS VASARIO 16 GIMNAZIJOS BENDRABUČIO STATYBAI:

Dr. St. Sereika iš Queirsbacho aukoko 50,--DM
 Joninių iškilnių metu bendrabučio statybai surinkta 1.187,45 "
Aukojo: Kun. V. Kaleckis iš Dieburgo 70,--DM, tėv. A. Bernatonis iš Die-
 burgo, J. Černius iš Mainzo, J. Kriščiūnas iš ten pat, J. Švažas iš
 Bielefeldo ir dr. St. Sereika iš Queirsbacho po 50,--DM, L. ir O. Vil-
 činskai iš Hageno 45,--DM, G. Šimkevičius iš Bocholto 40,--DM, M. An-
 drijaitis iš Obermendingo 25,--DM, J. ir S. Rugulliai iš Rastatto, A.
 Lipšys iš Darmstadto, J. Venys iš Miesau, A. Skerys iš Konstanzo ir
 J. Norkaitis iš Bad Mergentheimo po 20,--DM, V. Vitkevičius iš Borg-
 horsto ir J. Valaitis iš Hamburgo po 15,--DM, J. Gulbinas, K. Balnys,
 I. Krivickienė, I. Ivinskienė, A. Jānuškienė, Jusevičius, M. Valaitis,
 E. Lukošaitis, Stončius, A. Blinkevičius, J. Žiemelis, P. Rožė, F. Skė-
 rys, J. Sutkaitis, K. Gargasas, S. Kundrotas, B. Kaveckis, Juknys, K.
 Gumuliauskas, A. Montvilas ir S. Buračas po 10,--DM.

Kiti aukoko mažesnes sumas arba savo pavardės nepasakė.

Vasario 16 gimnazijos kuratorija visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoja.

Nauji mokslo metai (1960/70) Vasario 16 gimnazijoje
 prasideda rugsėjo 9, mokiniai suvažiuoja rugsėjo 3.
 Į gimnaziją priimami visi lietuvių kilmės vaikai, baigę bent 4 pra-
 džiū mokyklos skyrius (klases). Už mokslą ir išlaikymą per mėnesį
 reikia mokėti 70,--DM. Prašymus priima ir informacijas teikia
 Litauisches Gymnasium, 684 Lampertheim-Hüttenfeld, Romuva.
 Šie mokslo metai baigiami liepos 11. Tėvai vaikus gali atsiimti
 liepos 10 (ketvirtadienį) po iškilmingo akto.

M i r u s i e j i

† Vokietijos Lietuvių bendruomenės ir Vasario 16 gimnazijos ku-
 † ratorijos valdybos giliai užjaučia Kr. valdybos vicepirminin-
 † ką, buv. gimnazijos direktorių kun. Br. L i u b i u ā , liū-
 † dintį dėl motinos mirties, palaidotos š.m. birželio 12 Griš-
 † kabūdyje.

Saarwellingen - Širdies smūgio ištiktas, gegužės 2 mirė Saaro krašto
 apylinkės narys Pranas B r u ž a s . Buvo gimęs 1896.X.10. Paliko
 žmoną Elžę ir 6 vaikus, kurių vyriausias Pranas 15 metų ir jaunia-
 sioji Ingė 3 metų amžiaus.

München - Gegužės 27 Planegg sanatorijoje mirė Mūncheno apylinkės
 narys Albinas P a š k a u s k a s . Palaidotas gegužės 30 Mūncheno
 Nord kapinėse. Buvo gimęs 1891.V.2 Laukeliškiuose, Vilkaviškio apskr.
 Dirbo Vytauto Didž. universitete mechanikos praktikos lektorium, suol.
 konsulate Kaune vyr. meistru. Kybartuose turėjo savo dirbtuvę.
 Mūnchene gyvai dalyvavo bendruomeninėje veikloje. Paliko našlę Anas-
 taziją Mūnchene, dukterį Birutę su vaikais Nūrnberge ir sūnų Jurgį
 Australijoje.

Dietfurt/Rott - Birželio 18 čia mirė Lietuvos savanoris-kūrėjas
 Domas J u n ā u l a s , 70 m. amžiaus. Gyveno tarp vokiečių iš so-
 cialinės pašalpos. Palaidotas birželio 21 .

I n f o r m a c i j o m s l e i s t i a u k o j o
 Romuvos gyventojas A. Mikalauskas 20,--DM ir
 Ant. Banaitis iš Vogelbacho 15,-- " Ačiū.

A. a. Erdm. S i m o n a i č i o paminklui statyti aukoko:
 PLB Schwetzingeno apylinkė per pirmininką Miniauską 130,--DM
 ir PLB Mainzo " " " " J. Matulaitį 45,-- "

V a i k ų v a s a r o s s t o v y k l ā BALFas parėmė 500,--do